യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 6
(നിർവാണപ്രകരണം ഉത്തരാർധം)/സർഗം 116

അനുചരാ ഊചുഃ .
ദേവ പശ്യാത്ര സംഗ്രാമലഗ്നസീമാന്തഭൂഭൃതാമ് .
കചന്തി ഹേതിസംഘാതാ വിസരന്തി ബലാനി ച .. 1
ഹതാൻഹതാനഭിമുഖാന്വീരാന്വീരൈഃ സഹസ്രശഃ .
ആരോപ്യാരോപ്യ ഖം യാന്തി പശ്യ പശ്യാങ്ഗനാരഥൈഃ .. 2
വിജിഗീഷോഃ പുനഃ പ്രാപ്തേ സംകടേ പ്രകടേ രണേ .
ധർമ്യം വിരാജതേ യുദ്ധം യൗവനേ സുരതം യഥാ .. 3
ലോകൈരനിന്ദിതാ ലക്ഷ്മീരാരോഗ്യം ശ്രീസമന്വിതമ് .
ധർമ്യം യുദ്ധം പരാർഥേന ജീവിതസ്യോത്തമം ഫലമ് .. 4
അവിരോധേന ധർമസ്യ യുദ്ധേ സംമുഖമാഗതമ് .
യോധാനുരൂപം യോ ഹന്തി ശൂരഃ സ്വർഗ്യഃ സ നേതരഃ .. 5
ഹസ്തസ്ഥിതാസിവരനീലസരോജദാമ-
ശ്യാമോ ഹയോത്ഥഘനരേണുനിശാഗമോ ഽത്ര .
ആലോകയ ക്രമണമേഷ കഥം കരോതി
പ്രോന്നാമഹേതിഭരഭൂഷണഭാജി ലക്ഷ്മ്യാഃ .. 6

ഏതേ കചന്തി ശരശക്തിഗദാഭുശുണ്ഡീ-
ശൂലാസികുന്തപടുതോമരചക്രപൂർണാഃ .
താപാഃ സതാണ്ഡവകചപ്രചലേ ചലേ ഽബ്ധൗ
ദേഹേന വൽഗതി ഭുവീവ ഫണീന്ദ്രസംഘാഃ .. 7

പശ്യാമ്ബരം ബലവദമ്ബുധരാബ്ധിപൂർണം
പശ്യാമ്ബരം തരലതാരകതാരഹാരമ് .
പശ്യാമ്ബരം സുഘനസക്തമസൈകസാരം
പശ്യാമ്ബരം വിശദചന്ദ്രകരാവസിക്തമ് .. 8

യത്രാനേകസുരാസുരാസ്പദഘടാ താരാപദേശം ഗതാ
ഋക്ഷാണാം ച യദാസ്പദം വിസരതാം സർവോന്നതാനാം ച യത് .
തസ്മിഞ്ഛൂന്യമിതി പ്രതീതിരധുനാപ്യസ്തം ഗതാ നാമ്ബരേ
കോ ഽന്യോ മാർജയിതും ജനോ ഽജ്ഞരചിതം ലോകാപവാദം ക്ഷമഃ9

മേഘാടോപൈഃ പ്രലയ-ദഹനൈ-രദ്രി-പക്ഷാഭി-ഘാതൈ-
സ്താരാപൂരൈ-രമര-ദിതിജ+ക്ഷുബ്ധ/സംഗ്രാമ-സംഘൈഃ .
വ്യോമാദ്യാപി+ പ്രകൃതിവികൃതിം നാമ നായാത്യ-സംഖ്യൈ-
രന്തഃ സാരാ-ശയഗുണവതാം ലക്ഷ്യതേ നോ മഹിമ്നഃ .. 10

ആന്ദോല-യസ്യ-വിരലം ഗഗനാർക/മങ്കേ
നാരായണം ച ശശിനം ച തഥേതരാണി .

തേജാംസി ഭാസുര-തഡിത്പ്രഭൃതീനി സാധോ
ചി+ത്രം തഥാപി ന ജഹാസി യദാ+ന്ധ്യ-മന്തഃ .. 11

ആകാശ കാശസി-തു യത്ര ശശാങ്ക-ബിമ്ബം
ത്വത്കീർണ-കജ്ജല-തമോ മലിനോ്ഽസി-തത്വമ് .
സങ്ഗാന്ന യന്നയസി തത്ഖലു ചിത്രമുച്ചൈഃ.
കോ നാമ വാന്തരമലം മലിനീകരോതി .. 12

പൂർണസ്യാപി ജഗ+ദ്ദോഷൈഃ സർവ-ദൈവാവി-കാരിണഃ .
ഖസ്യ മന്യേ ബുധസ്യേവ സുഖം സർവാർഥ-ശൂന്യതാ .. 13

കല്പാഭ്ര+ദ്രുമ-വീരു-ദു+ന്നതി/ദൃശാം കർതാസി ധർതാസി ച
ആകാശേന്ദു-ഘനാർക/കിന്നര-മരുത്-സ്കന്ധാ-മരാണാ-മപി .
സർവം രമ്യ-മസം-കുലാ-ശയ സമ+സ്വച്ഛ+സ്വ-ഭാവ+സ്യ തേ
യത്ത്വേതദ്-ദഹന+ത്വ-മങ്ഗ തദഹോ മുഖ്യായ ഖേദായ നഃ .. 14

ആകാശ കാശമസി നിർമല-മച്ഛ-മുച്ചൈ-
രാധാര ഉന്നത-തയോത്തമ-മുത്ത-മാനാമ് .
ത്വാമേത്യ കിംതു വിരലം കരകാഘ-നോ്ഽയം
ലോകം വിമർദയതി തേന പരോ്ഽസി നീചൈഃ .. 15

ആകാശ കർഷകഷ ഏവ നികർഷണം തേ
മന്യേ ചിരം സമചിതം ന തു കിംചിദന്യത് .
ശൂന്യോ്ഽസി യജ്ജലധരർക്ഷവിമാനചന്ദ്ര-
സൂര്യാനിലാന്വഹസി ഭാസി ന ചാർഥശൂന്യഃ ..16

അഹ്നി പ്രകാശമസി രക്തവപുർദിനാന്തേ
യാമാസു കൃഷ്ണമഥ ചാഖിലവസ്തുരിക്തമ് .
നിത്യം ന കിംചിദപി സദ്വഹസീതി മായാം
ന വ്യോമ വേത്തി വിദുഷോ്ഽപി വിചേഷ്ടിതം തേ ..17

അകിംചനോ്ഽപി കാര്യാണി സാധയത്യാതതാശയഃ .
അന്തഃശൂന്യമപി വ്യോമ സർവസ്യോന്നതികാരണമ് .. 18

ന തൃണസലിലം നൈവ ഗ്രാമോ ന നാമ ച പത്തനം
ന ച ദലഭരസ്നിഗ്ധച്ഛായസ്തരുർന ച സത്പ്രപാ .
തദപി ഗഗനാധ്വാനം സൂര്യഃ പ്രയാതി ദിനേ ദിനേ
വിഷമമപി യത്പ്രാരബ്ധം തത്ത്യജന്തി ന സാത്ത്വികാഃ ..19

യാമാ ധ്വാന്തപടേന ശീതലരുചിഃ
കർപൂരപൂരൈഃ കരൈ-
രർകാ-ലോകന-വാംശുകേന ദിവസസ്/
താരൗഘപുഷ്പോത്കരൈഃ .
ദ്യൗരമ്/ഭോദ-തുഷാര-വാരി-കുസുമൈഃസ്

സർവർ-തവോ ഭൂഷയ+
ന്ത്യേതേ കാലകലാത്മനോസ്ത്രി-ഭുവനേ+
വ്യോമാങ്ഗണം നാഥയോഃ20

ധൂമാഭ്രരേണുതിമിരാർകനിശേശസംധ്യാ
താരാവിമാനഗരുഡാദ്രിസുരാസുരാണാമ് .
ക്ഷോഭൈരപി പ്രകൃതിമുജ്ഝതി നാന്തരിക്ഷം
ചിത്രോത്ഥിതാ സ്ഥിതിരഹോ നു മഹാശയസ്യ ..21

ദിഗ്ഭിത്തിബദ്ധമിദമൂർധ്വതലാന്തരിക്ഷ-
മുർവീതലം ഘനപുരാചലഭൂരിഭാണ്ഡമ് .
വിദ്യാധരാമരമഹോരഗജാലകാരം
ലോകൗഘസംസരണസംഘപിപീലികാഢ്യമ് .. 22

കാലഃ ക്രിയാ ച ഭുവനം ഭവനം ചിരായ
നാമാധിതിഷ്ഠത ഇവോപവനം വികാസി .
ആശങ്ക്യതേ പ്രതിദിനം നനു നഷ്ടമേവ
നാദ്യാപി നശ്യതി ച കേയമഹോ നു മായാ .. 23

[യുഗലകമ് .]
ഖം മന്യേ പാദപാദീനാം രോധയത്യധികോന്നതിമ് .
അകർതുരേവ മഹതോ മഹിമ്നോദേതി കർതൃതാ .. 24

ജഗതാം യത്ര ലക്ഷാണി ന ഭവന്ത്യുദ്ഭവന്തി ച .
തച്ഛൂന്യമുച്യതേ വ്യോമ ധിക്പാണ്ഡിത്യമഖണ്ഡിതം .. 25

വ്യോമന്യേവ പ്രലീയന്തേ വ്യോമതഃ പ്രോദ്ഭവന്തി ച .
ഗച്ഛതോന്മത്ഥതാമേതാമീശ്വരാന്യഭിദാ കൃതാ .. 26

ആയാന്തി യാന്തി നിപതന്തി തഥോത്പതന്തി
സർഗശ്രിയഃ കണഘടാ ഇവ പാവകോത്ഥാഃ .
യത്രാമലം തദഹമേകമനാദിമധ്യം
മന്യേ ഖമേവ ന തു കാരണമീശ്വരാഖ്യമ് .. 27

ആധാരമായതതരം ത്രിജഗന്മണീനാ-
മങ്ഗേ ബിഭർത്യമിതമന്തരശേഷവസ്തു .
വ്യോമൈവ ചിദ്വപുരഹം പരമേവ മന്യേ
യത്രോദയാസ്തമയമേതി ജഗദ്ഭ്രമോ്യമ് .. 28

വനാവനൗ വനചരചാരുകാമിനാ
മനോഹരദ്രുമഗഹനേഷു ഗീയതേ .
ഇതോ ഗിരേഃ ശിരസി വിലോക്യതേ്മുനാ
വിയോഗിനാ പഥി വഹതാ രസാകുലമ് .. 29

ഗീതം ശൃങ്ഗതരൂച്ചപല്ലവപുടേ നിഃശ്വസ്യ സോത്കണ്ഠയാ
കംഠാശ്ലിഷ്ടഗിരാ വിയോഗഹതയാ വിദ്യാധരാണാം സ്ത്രിയാ .
യന്നാമാത്ര തദേഷ നാഥ പഥികഃ സോച്-ഛ്വാ/സമാകർണയൻ
ദോലാ+ന്ദോലന-യേവ ചഞ്ചല-ധിയാ നോ യാതി നോനൂച്യതേ .. 30

ഗായ+ത്യ+ദ്രി-ശിരസ്തരൗ ദലപുടേ നിഃശ്വസ്യ വിദ്യാധരീ
കാകല്യാ്തിലകം വിയോഗവിധുരാ ബാഷ്പാകുലൈഷാ പുരഃ .
നാഥോത്സങ്ഗഗൃഹേ ഗൃഹീതചിബുകം സ്മേരം ഭവച്ചുമ്ബനം
സ്മൃത്വാസ്വാദ്യ രസായനം ഹതസമാ നീതാ മയൈതാ ഇതി .. 31

അസ്യാഃ പ്രാഗ്ഭവസത്പതിഃ സ മുനിനാ ശാപേന വൃക്ഷീകൃതോ
വർഷദ്വാദശകം തദേവ ഗണയന്ത്യേഷൈവ സാത്ര സ്ഥിതാ .
ഗായത്യുത്കലിതാ തദേവ ദയിതം തം പാദപം സംശ്രിതാ
മാർഗേ മാർഗവിഹാരിണാം വദനതോ രാജന്മമൈതച്ഛ്രുതമ്..32

പശ്യൈഷ സോ്സ്മദവലോകനശാന്തശാപോ
വിദ്യാധരോ വിടപിതാമവമുച്യ ബാലാമ് .
കണ്ഠേകരോതി വിടപാകൃതിവിപ്രലമ്ഭൈ-
സ്തൈരേവ ബാഹുഭിരലം സ്ഫുടപുഷ്പഹാസഃ .. 33

ശിഖരിണാം കരിണാം കുസുമോത്കരോ
വിടപിഷു സ്ഫുടരോമസു രാജതേ .
ഗഗനവിച്യുതതാരകലീലയാ
ശിഖരമേഷ തുഷാരസമാനയാ .. 34

മീനാവലീസരഭസപ്ലുതിഘട്ടിതാമ്ബു-
വീചീവിലോലവിരുവത്കുരരീകരാലാ .
കാവേര്യഹോ കുസുമശുക്ലപടാ്വഭാതി
നിഃശങ്കരങ്കുകുലസംകുലകൂലകച്ഛാ .. 35

ഭാത്യത്ര പശ്യ രവിണാ കടകേ സുവേല-
ശൈലസ്യ കാഞ്ചനശിലാ സകലാമലശ്രീഃ .
വേലാവലോലവരുണാലയവീചിഭങ്ഗ-
പര്യസ്തവാഡവകൃശാനുകണോപമാനാ .. 36

ആസന്നപീനജലദാവലിതാലയാനാം
ഗേഹോപശല്യപരിഫുല്ലവനദ്രുമാണാമ് .
ലക്ഷ്മീഃ പലാശപടലാവലിതാമ്ബരാണാം
ഘോഷൗകസാം സമവലോകയ പർവതേഷു .. 37

ഉന്നിദ്രപുഷ്പപടുപാണ്ഡുരപുഷ്പഖണ്ഡാ
മന്ദാരഭാണ്ഡവിശിഖണ്ഡികരണ്ഡകച്ഛാഃ .

ഗ്രാമാഃ പ്രപാതജലജാലവിലാസവാദ്യാ
വൽഗദ്ഗുഹാഗഹനഗീതജനാ ജയന്തി .. 38

ഉന്നിദ്രകന്ദലദലാന്തരലീയമാന-
കൂജന്മദാന്ധമധുപോന്മദപാമരാണാമ് .
മന്യേ ന സാ ഭവതി തുഷ്ടിരിഹാമരാണാം
യാ ഗോകുലേഷു ഗിരിഗഹ്വരിണാം നരാണാമ് .. 39

ഭൃങ്ഗാവദോലിതലതാകുലകാനനാന്ത-
ര്ഗായത്പുലിന്ദദയിതാനനദത്തനേത്രമ് .
ലീലാകുലാ ഗതഘൃണം ഗിരിഗഹ്വരേഷു
കിം ഘ്നന്തി ശത്രുമിവ മുഗ്ധമൃഗം കിരാതാഃ .. 40

നാനാവികാസികുസുമോത്കരസാരലബ്ധ-
വല്ലീദലാവലനശീതലിതാധ്വഗാങ്ഗാഃ .
സാമ്ഭഃപ്രഥപ്രസരണേന തരത്തരങ്ഗാ
ഗ്രാമാ ഗിരീന്ദ്രഗഹനേഷു ജയന്തി ചന്ദ്രമ് .. 41

കൂജന്നിർജരവാരയഃ പരിസരത്പ്രോന്നിദ്രതാലദ്രുമാ
ഹേലോല്ലാസിതപുഷ്പപല്ലവവലദ്വല്ലീവിതാനാമ്ബരാഃ .
പര്യന്തോന്നതസാലലമ്ബിജലദാ രമ്യാ ഗിരിഗ്രാമകാ-
ശ്ചന്ദ്രാശ്വത്ഥമിതാവനിം ശശിപുരസ്യോദ്യാനഭാഗാ ഇവ .. 42

ആസന്നപീതഘനഘർഘരമേഘനാദ-
നൃത്യച്ഛിഖണ്ഡി-നവ-താണ്ഡവ-വിപ്രകീർണൈഃ .
ഗ്രാമാഃ കലാപികുലകോമലബർഹ-ഖണ്ഡൈഃ
പ്രോഡ്ഡീനചന്ദ്രക-മണി+പ്രകരാ ജയന്തി .. 43

പാർശ്വസ്ഥചാരുശശിമണ്ഡലമണ്ഡനേഷു
വിശ്രാന്തവാരിഗുരുവാരിദവാരണേഷു .
ഗ്രാമേഷു യാ ഗിരിതടേഷു വിലാസലക്ഷ്മീ
രാജ്യേഷു സാ വിഭവവത്സു കുതോ വിരിംചേഃ ..44

സ്വാമോദനന്ദനവനാന്തരസുന്ദരേഷു
സംതാനകസ്തവകഹാസിനികുഞ്ജകേഷു .
ഉന്നിദ്രമന്ദ്രമധുപാകുലപാരിഭദ്ര-
സാന്ദ്രദ്രുമേഷ്വഭിരമേ ഗിരിഗഹ്വരേഷു .. 45

ഹരിണീരാവരമ്യേഷു ഹാരിഹാരീതഹാരിഷു .
ഗിരിഗ്രാമേഷു പുഷ്പേഷുപുരേഷ്വിവ രതിർനൃണാമ് .. 46

സ്ഫാടികസ്തമ്ഭസംഭാരരമ്യനിർഝരവാരിണി .
നൃത്യന്ത്യേതാഃ ശിഖണ്ഡിന്യഃ പശ്യാസ്മിൻഗ്രാമഗഹ്വരേ..47

ശിഖണ്ഡിന്യോ വിലാസിന്യഃ പുഷ്പഭാരനതാ ലതാഃ .
അത്ര നൃത്യന്തി കുഞ്ജേഷു രണനിർഝരപുഷ്കരേ .. 48

ഹാരീതഹാരിഹരിതോപവനദ്രുമാസു
വാപീപ്രമാണരണിതാമലകാകലീഷു .
ഗ്രാമസ്ഥലീഷു ഗിരിഗഹ്വരഗോപിതാസു
മന്യേ മുദൈഷ രമതേ സ്വരസേന കാമഃ .. 49

ശ്രീമദ്വൃത്തമഹാശയാതപഹര+
പ്രോച്ചൈർഗഭീരാകൃതേ
ഭൂഭൃന്മൂർധസു ഭൂഷണം ഭവസി ഭോ
ഭൂമേ രസൈകാസ്പദമ്.
ഏതത്തു+ ക്ഷപയേ+ന്മനാംസി യദിദം
മേഘ ത്വയാ വർഷതാ
ഹർഷാ-ദൂഷര-പല്വല+സ്ഥല-തരു+
ഷ്വമ്ഭോ/വിഭാഗ+ക്രമഃ ..50

നിത്യം സ്നാസി സുതീർഥവാരിവിസരൈ
രുച്ചൈഃപദസ്ഥോ/ഽമ്ബുദഃ
ശുദ്ധഃ സൻ വിപിനാവനൗ നിവസസി+
പ്രാരബ്ധ-മൗനവ്രതഃ .
രിക്തസ്യാപ്യതികാന്തിരേവ ഭവതഃ
കായാശ്രയാ ലക്ഷ്യതേ
പ്രോത്ഥായാശനിമാതനോഷി കിമിദം
തുച്ഛം തവാചേഷ്ടിതമ് 51

വസ്ത്വ+സ്ഥാനഗതം സർവം ശുഭമപ്യശുഭം ഭവേത് .
ദുർമേഘം സ്ഥാനമാസാദ്യ വാരി ത്വസിതതാം ഗതമ് .. 52

അഹോ നു മേഘേന ജലം വിമുക്ത-
മഹോ നു തോയേന വിപൂരിതാ ഭൂഃ .
അഹോ നു ഭൂമൗ പരിപോഷിതശ്ച
ജലൈർധനാഢ്യൈഃ പ്രണയീവ ദീനഃ .. 53

നൈർഘൃണ്യമസ്ഥൈര്യമഥാശുചിത്വം
രഥ്യാചരത്വം പരികുത്സിതത്വമ് .
ശ്വഭ്യോ ഗൃഹീതം കിമു നാമ മൂർഖൈ-
മൂർഖേഭ്യ ഏവാഥ ശുനാ ന ജാനേ .. 54

ഗുണൈഃ കതിപയൈരേവ ബഹുദോഷോ/ഽപി കസ്യചിത് .
ഉപാദേയോ ഭവത്യേവ ശൗര്യസംതോഷഭക്തിഭിഃ .. 55

ഉന്മത്തമത്തപതനോന്മുഖധാവമാന-
മാനാധികാന്വിഷയവീഥിഷു ദത്തമൂർതിഃ .
യന്മന്യതേ തൃണലവാഗ്ര വിലോകയേച്ഛാ-
സത്ത്വം ജഡത്വമുത വാസ്യ വിചാര്യതാം തത് .. 56

കോലാഹലഃ സമാന്യേ്ഽപി തിര്യക്ത്വേ ക്ഷുബ്ധമാനസൈഃ .
അന്യഥാ സഹ്യതേ സിംഹൈർമീലിതൈരന്യഥാ ശ്വഭിഃ .. 57

നിത്യാശുചേ പ്രിയജനേ ഭഷണൈകനിഷ്ഠ
രഥ്യാന്തരഭ്രമണനീതസമസ്തകാല .
കൗലേയകാശയസമാനതയൈവ മന്യേ
മൂർഖേണ കേനചിദഹോ ബത ശിക്ഷിതോസി..58

നിത്യം സർവം ജഗദ-സദൃശം കുർവതോച്ചൈർവിധാത്രാ
ദൗഹിത്ര്യേ്ഽസ്മിഞ്ഛുനി സമദൃശേ നിർമിതം സർവമേവ .
വാസോ്ഽമേധ്യാവകരകുഹരേ ഭോജനം ഗൂഥപൂയം
സർവാലോകേ കുരതികുരതിഃ സർവനിന്ദ്യം ശരീരമ് .. 59

ത്വത്തഃ കോ്ഽധമ ഇത്യുദീരിതവതേ ശ്വോവാച ഹാസാന്വിതം
മത്തോ മൗർഖ്യമമേധ്യമാന്ധ്യമശുഭം യഃ സേവതേ സോധികഃ
ശൗര്യം ഭക്തിരകൃത്രിമാ ധൃതിരിതി ശ്രീമാൻഗുണോ യോസ്തി മേ
മൂർഖാദേഷ ഗുണഃ പ്രയത്ന-നിചയൈ/രന്വിഷ്യ നോ ലഭ്യതേ ..60

ഭുങ്ക്ത്യേ്ഽമേധ്യമമേധ്യ ഏവ രമതേ
നിത്യം മഹാവസ്കരേ
തൂഷ്ണീമത്തി സചേതനം കൃതരതിർ-
നിശ്ചേതനം കൃന്തതി .
സർവൈരേത്യ രതേ ശുനീവിവലിതേ
ലോഷ്ടൈർജനൈസ്താഡ്യതേ
ധാത്രാ ഖേലസമന്വിത+സ്ഥിതി-രലം
ലോകേ കൃതോ നേശ്വരഃ..

ലിങ്ഗസ്യോർധ്വം രടത്കാക ആത്മാനം ദർശയത്യയമ് .
സർവാധഃപാതകോത്തുങ്ഗഗതം പശ്യത മാമിതി .. 62

കാകക കടുകൽകാരവ
കവലിതഗുണകർദമേ ഭ്രമൻസരസി .
അന്തരയസി മധുപ-രവം
യദതോ മേ ശിരസി ഫലഭൂതഃ .. 63

കവലയതി നരകനികരം
പരിഹരതി മൃണാലികാം ധ്വാങ്ക്ഷഃ .

യദതോഽസ്തു മാ സ്മയസ്തേ
സ്വഭ്യസ്തം സർവദാ സ്വദതേ .. 64

വിവിധവനകുസുമകേസര-
ധവലവപുർഹസ ഇവ ദൃഷ്ടഃ .
കാകഃ കൃമികുലകവലം
ക്ലിന്നമഥോ കവലയൻ ജ്ഞാതഃ .. 65

കോകിലാ Cochlea
തുല്യവർണച്ഛദൈഃ കൃഷ്ണഃ സംഗതൈഃ കില കോകിലൈഃ .
കേന വിജ്ഞായതേ കാകഃ സ്വയം യദി ന ഭാഷതേ .. 66

അരണ്യാന്യാ മൃദഃ സ്ഥാണൗ സ്ഥിതഃ കാകോ നിരീക്ഷതേ .
ചൈത്യാദ്ദശദിശശ്ചോരോ നിശി സുപ്തേ ജനേ യഥാ .. 67

സരഭസ-സാരസ-വിദലത്-
പുഷ്കര-മകരന്ദ-സുന്ദരേ സരസി .
കഥമിഹ വിഹരതി കാകഃ
സ്ഫുരദ-വകര-നികര-ധൂസര+സ്കന്ധഃ .. 68

ഹാ കഷ്ടമിഷ്ടവപുഷി സ്ഫുടപുണ്ഡരീക-
കോശേ കഷാഹനനയോഗ്യമുഖഃ പിശാചഃ .
പശ്യൈഷ കാക ഉപവിശ്യ കുപല്വലേഽസ്മിൻ
ലീലാഃകരോതി വിവിധാഃ സഹ രാജഹംസൈഃ ..69

ഹേ കാക കർകശരവ ക്രകചൈകചിഹ്ന
താദൃക്സ്വശങ്കനമപി ക്വ നു തേഽദ്യ യാതമ് .
കസ്മാദനർഥകമിദം പികപാകമേക-
പുത്രാശയാ തദപി തേ ഹ്യുപഹാസസിദ്ധ്യൈ .. 70

ആലോക്യ പങ്കജവനേ സവിലാസവന്തം
കാകം കലങ്കസദൃശം ഭൃശമാര-ടന്തമ് .
ഹാ കഷ്ടശബ്ദ-ശതനഷ്ട-വിചേഷ്ടിതോ യോ
നോ രോദിതി+ ക്രകച-കേന വിദാര്യതാം സഃ .. 71

വിശരാ-രുശരാ-രുമയേ
വകമദ്/ഗുഘനേ-ച പല്വലേ ചപലാഃ .
സ്യുർ-യദി കൗശിക-കാ-കാ-സ്-
തത്-സ്യാ-ദേഷാ സമന്വിതാ ഗോഷ്ഠീ .. 72

കോകിലഃ കാകസംഘാതൈഃ സമസം-വരണാകൃതിഃ .
ഗദിതൈർവ്യക്തതാമേതി സഭായാമിവ പണ്ഡിതഃ .. 73

മൃദുകുസു-മാങ്കുര-ദലനം
സോഢുമലം കോകിലസ്യ കുസുമ-ലതാ .
ന തു കങ്ക-ഗൃ+ധ്രമദ്/ഗുക-
ബക-കുക്കുട-വായസാ-ദീനാമ് .. 74

ശ്രോത്രോത്സവം തവ കലം കലകണ്ഠ കോ്ത്ര
നാദം ശൃണോതി രതി-വിഗ്രഹ-സംധിദൂതമ് .
കാകൈ-രുലൂക-കലഹൈ-രിഹ ഗുല്മ-കേഷു
ക്രേംകാര-ഘർഘര-രവൈഃ ശ്രുതിരാഗ-താസ്തം .. 75

വാചാകോമലയാ സുകോകിലശിശുഃ കല്യാണകല്പാം കഥാം
സർവാവർജനമാർജവേന കുരുതേ യാവത്പുരോ രാഗിണാമ് .
താവന്മത്തനയോ്യമിത്യവിരതം ദ്രാംകാരഭീമാരവൈ-
ര്ധ്വാംക്ഷേണോപവനേ നിപത്യ നഭസഃ സർവേ കൃതാ നീരസാഃ 76

കിം കിം കോകില കൂജസി ദ്രുതരവം ഹർഷാത്സമുല്ലാസിതം
ഗ്രീവാകോടരതഃ പ്രവേശയ പുനർമാ ഭൂച്ചിരം തേ ഭ്രമഃ .
ഉദ്ദാമൈഃ കുസുമൈർനിരന്തരതരം നേദം മധോർജ്യമ്ഭിതം
ഹേമംതേന കൃതാസ്തുഷാരനികരൈഃ ശുഷ്കാ അമീ പാദപാഃ 77

കൂജത്കോകില കോമലം കലരവൈർ
നിത്യം പ്രശസ്താകൃതേ
കേനേദം ബത ശിക്ഷിതോസി വചനം
ദുഃഖപ്രദം ദുർഭഗമ് .
ചൈത്രേ ചിത്രനവാങ്കുരേ വിരഹിണീ
വക്തി ത്വയാ യാത്മനഃ
കസ്യായം മധുരിത്യ-തസ്തവ തവേ+
ത്യുക്തംൻ-ത്വ-രോച്ചൈസ്-തരോഃ ..78

മൗനസ്പന്ദ-വിഹാരവർണ-വപുഷാം
സാമ്യേ്പി കാകവ്രജ്യേ-
കാകഃ കോകില ഏഷ കാന്തി-രുചിരോ
ദൂരാത്/പരിജ്ഞായതേ
മധ്യേ മൂർഖ-ജനസ്യ പണ്ഡിത ഇവ+
സ്വാകാര-ഭ+വ്യ+ക്രിയഃ
സർവോ ഹി+ പ്രഥിമാനമേതി സദൃശ+
സ്വാന്തശ്-ചമത്/കാരതഃ ..79

ഭ്രാതഃ കോകില കൂജിതൈ/രലമലം
നായാ+ത്യനർഘ്യോ ഗുണസ്-
തൂഷ്ണീ-മാസ്വ വിശീർണ-പർണപടല+
ച്ഛന്നേ+ ക്വചിത്/കോടരേ .

ഉദ്ദാമ+ദ്രുമ-കന്ദരേ കടുരടത്/കാകാ-വലീസ-കുലഃ.
കാലോയം ശിശി-രസ്യ സംപ്രതി സഖേ നായം വസംതോ+ത്സവഃ .
80

ചിത്രം മാതരമേഷ കോകിലശിശുഃ സംത്യജ്യ കാകീം ഗതഃ
സൈ-ഷൈനം തുദ-തീതി യാവ-ദഹമ+പ്യാചിന്തയാമി ക്ഷണമ് .
താവത്സോ്പി തഥാശു മാതൃസദൃശം ശ്ലിഷ്ടോ രസാ+ദ്വർധിതും
യാമായാതി ദിശം സ്വഭാവ-സുഭഗഃ-
സൈവാസ്യ മാഹാ-ത്മ്യദാ .. 81

ഇത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാരാമായണേ മോക്ഷോ-പായേഷു
നിർവാണപ്രകരണേ ഉത്തരാർധേ
ശ്വ/കാക-കോകിലാ+ന്യോക്തി-വർണനം നാമ ഷോഡ-ശാധിക-ശതതമഃ സർഗഃ ..
116 ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
31.12.2023